

ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
 - ก. นิคคหิต แปลว่า.....๑
 - ข. กรณที่ทำอักษรหะ มี ๔ คือ.....๑
๒. พยัญชนะอาคม มีเท่าไร ๑ อะไบบ้าง ๑ ในที่เช่นไรจึงลงอาคมได้ ๑
อิโตนายติ, สพุภิเรว ลงอาคมตัวไหน ๑
๓. คุณนามคืออะไร ๑ แบ่งเป็นเท่าไร ๑ อะไบบ้าง ๑ แต่ละอย่าง
มีลักษณะอย่างไร ๑
๔. อะไรจัดเป็นวาก ๑ วากไหน ลงปัจจัยอะไบบ้าง ๑
๕. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่า อธิกรณสาธนะ ๑ โภชนีย, รุโน แปลว่าอย่างไร ๑
สำเร็จรูปมาจากอะไร ๑
๖. จงบอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
 - ก. ทิพุพิ อิว จกุขุ ทิพุพจกุขุ ๑
 - ข. สัสาเร ทุกุขั สัสารทุกุขั ๑
 - ค. นตุถิ ตตุส ปุตุตาคิ อปุตุตโก ๑
 - ฅ. ภตุตตุส ปจณา ปจณาภตุต ๑
 - ง. ฉินุณา หตุถา ยตุส โส ฉินุณหตุโถ (ปุริโส) ๑
๗. สามัญญุตัทธิต แบ่งเป็นเท่าไร ๑ อะไบบ้าง ๑

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้
 - ก. นิคคหิต แปลว่า กดสระหรือกรณ์คืออวัยวะที่ทำเสียง ฯ
 - ข. กรณที่ทำอักษรจะมี ๔ คือ ชิวฺหามฺหฺณฺมฺ ทํมกลางลีน ๑ ชิวฺโหปฺคฺคฺ ถัดปลายลีนเข้ามา ๑ ชิวฺหคฺคฺ ปลายลีน ๑ สกฺกฺจฺจํ ฐานของคน ๑ ฯ
๒. พยัญชนะอาคมมี ๘ ตัว คือ ย ว ม ท น ต ร พ ฯ ในที่มีสระอยู่เบื้องหลังจึงลงอาคมได้ ฯ อิโตนายติ ลง น อาคม, สพุทธิเรว ลง ร อาคม ฯ
๓. คุณนาม คือ นามที่แสดงลักษณะของนามนามสำหรับหมายถึงรู้ว่า นามนาม นั้นดีหรือชั่วเป็นต้น ฯ แบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ปกติ ๑ วิเสส ๑ อติวิเสส ๑ ฯ แต่ละอย่างมีลักษณะอย่างนี้ คุณนามที่แสดงความคิดหรือชั่ว เป็นปกติ ชื่อปกติ คุณนามที่แสดงความคิดหรือชั่ว มากหรือน้อยกว่าปกติ ชื่อวิเสส คุณนามที่แสดงความคิดหรือชั่วมากที่สุดหรือน้อยที่สุด ชื่ออติวิเสส ฯ
๔. กิริยาศัพท์ที่ประกอบด้วย วิภตติ กาล บท วจนะ บุรุษ ชาติ ดังนี้ จัดเป็นวาก ฯ กัตตุวากลงปัจจัย ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ญ ณา นา ญหา โอ ฌ ญย กัมมวาก ลง ย ปัจจัย กับทั้ง อิ อาคมหน้า ย ภาววาก ลง ย ปัจจัย เหตุกัตตุวาก ลงปัจจัย ๔ ตัว คือ ฌ ญย ณาเป ณาปย ตัวใดตัวหนึ่ง เหตุกัมมวาก ลงปัจจัย ๑๐ ตัวนั้นด้วย ลงเหตุปัจจัยคือ ณาเป ด้วย ลง ย ปัจจัย กับทั้ง อิ อาคม หน้า ย ด้วย ฯ
๕. ผู้ทำ ฯ ในที่ใด ศัพท์ที่เป็นชื่อของที่นั้น เป็นต้นว่า ฐาน ที่ตั้ง, ที่ขึ้น อาสน์ ที่นั่ง สยน์ ที่นอน ชื่อว่า อธิกรณสาธนะ ฯ โภชนียํ แปลว่า อันเขาพึงกิน สำเร็จรูปมาจาก ภู ชฺช ในความกิน อนีย ปัจจัย พทฺธิ์ ฏ เป็น โอ

รฺนุโน แปลว่า ร้องไห้แล้ว สำเร็จรูปมาจาก รฺทฺ ชาติ ในความร้องไห้
 ต ปัจจยฺ ชาติมิ ทฺ เป็นที่สุดอยู่หน้าแปลง ต เป็น นฺน แล้วลบที่สุดชาติ ฯ

๖. ได้บอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้

ก. ทิพฺพํ อิว จกฺขุ ทิพฺพจกฺขุ เป็น อุปมานุพพบท วิเสสโนปมบท
 กัมมชารยสมาส ฯ

ข. ตํสारे ทฺกฺขํ ตํสारेทฺกฺขํ เป็น สัตตมิต्तํปฺปฺริสสมาส ฯ

ค. นตฺถิ ตสฺส ปตฺตตฺติ อปตฺตตฺโก เป็น น นุพพบทพหุพพิหิสมาส ฯ

ฅ. ภตฺตสฺส ปจฺฉา ปจฺฉาภตฺตํ เป็น นิปาตปุพพกะอัพยยิภาวสมาส ฯ

ง. ฉินฺนํ หตฺถา ยสฺส โส ฉินฺนหตฺโถ (ปฺริโส) เป็น ฉฺฉฐีพหุพพิหิ-
 สมาส ฯ

๗. สามัญญัตถิต แบ่งเป็น ๑๓ อย่างคือ โคตตัตถิต ๑ ตรํตยาตถิต ๑
 ราคาตถิต ๑ ชาติตถิต ๑ สมุหตถิต ๑ ฐานตถิต ๑ พหุลตถิต ๑
 เสฏฺฐตถิต ๑ ตทสสํตถิต ๑ ปกตตถิต ๑ สังขยาตถิต ๑
 ปฺรณตถิต ๑ วิภาคตถิต ๑ ฯ